

สารบัญ

บทที่ 1	สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม	1
1.	สภาพภูมิศาสตร์	1
2.	ทรัพยากร	3
3.	การปกครอง	5
4.	การศึกษา	8
5.	การประกอบอาชีพและการคมนาคม	9
บทที่ 2	พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น	15
1.	การตั้งถิ่นฐาน	15
2.	ลำดับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์	18
บทที่ 3	มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	29
	มรดกทางธรรมชาติ	29
1.	พื้นที่ป่า	29
2.	พืชพันธุ์ไม้	34
3.	สัตว์นานาชนิด	35
4.	ของป่า	42
5.	แร่ธาตุ รัตนชาติ	43
6.	ดิน	47
7.	ต้นน้ำลำธารและแหล่งน้ำสำคัญ	48
	มรดกทางวัฒนธรรม	50
1.	โบราณวัตถุโบราณสถาน	50
1.1	โบราณวัตถุ	50
1.2	โบราณสถาน	53
1.3	แหล่งโบราณคดี	62
1.4	แหล่งประวัติศาสตร์	79
1.5	ย่านประวัติศาสตร์	86
1.6	แหล่งอุตสาหกรรม	88

1.7 สถาปัตยกรรมดีเด่น	91
1.8 สิ่งสำคัญคู่บ้านคู่เมือง	94
2. ศิลปหัตถกรรมและงานช่าง	98
2.1 ประติมากรรม	98
2.2 จิตรกรรม	100
2.3 สถาปัตยกรรม	102
2.4 เครื่องจักสาน เครื่องถม และเครื่องปั้นดินเผา	104
3. ภาษาและวรรณกรรม	105
3.1 ภาษา	105
3.2 วรรณกรรม	108
3.2.1 วรรณกรรมมุขปาฐะ	108
3.2.2 วรรณกรรมประเภทลายลักษณ์อักษร	118
4. การละเล่นพื้นบ้าน นาฏศิลป์ ดนตรี	124
4.1 การละเล่นของเด็ก	124
4.2 การละเล่นของผู้ใหญ่	127
4.3 นาฏศิลป์และดนตรี	133
5. ศาสนา พิธีกรรม ความเชื่อ	137
5.1 ศาสนนบุคคล	137
5.2 ศาสนธรรม	144
5.3 ศาสนสถาน	145
5.4 ศาสนพิธี	146
5.5 ศาสนสมบัติ	147
6. ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น	147
6.1 การแต่งกาย	147
6.2 การกินอยู่	151
6.3 กิริยามารยาท	153
บทที่ 4 ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยีท้องถิ่น	155
1. การทำมาหากิน	155
2. การรักษาโรค	162

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. 2544. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์
และภูมิปัญญา จังหวัดแม่ฮ่องสอน. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการฯ.

3. การกินอยู่	189
4. ศิลปกรรม	193
5. ภาษาและวรรณกรรม	198
6. ศาสนาและประเพณี	216
7. การจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	238
บทที่ 5 เอกลักษณะของท้องถิ่น	243
1. เอกลักษณะทางธรรมชาติ	243
2. เอกลักษณะทางวัฒนธรรม	258
2.1 หัตถกรรมทางช่างฝีมือ	258
2.2 ศิลปกรรม	260
2.3 จิตรกรรม	264
2.4 ประติมากรรม	265
2.5 วัฒนธรรมอาหารการกิน	266
2.6 ประเพณี	268
2.7 ภาษาถิ่น	282
บทที่ 6 บุคคลสำคัญของจังหวัด	289
1. บุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์	289
2. บุคคลสำคัญทางการเมือง	292
3. บุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม	294
บทที่ 7 พระมหากษัตริย์คุณในการพัฒนาท้องถิ่น	315
คำสั่งคณะกรรมการ	363

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. 2544. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณะ และภูมิปัญญา จังหวัดแม่ฮ่องสอน. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการฯ.